

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ - ΣΕΙΡΕΣ
ΤΡΙΑΝΤΑ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ

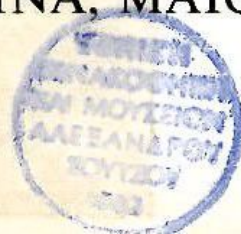

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΪΟΣ 1984

984-10

c. 3

A
1984-10
C.3

1900 - 1984

Πρόλογος

Η γοητεία που μπορεί να ασκεί ένα ορισμένο θέμα, ένα τμήμα της φύσης, μια προσωπικότητα ή ένας συγκεκριμένος συνδυασμός από φόρμες και χρώματα είναι για πολλούς καλλιτέχνες το κίνητρο για καινούργιες κάθε φορά παραλλαγές του ίδιου μοτίβου.

Αυτό συνέβη ήδη στο Σεζάν στο έργο του «Μον Σαιντ Βικτουάρ», στον Μονέ στα «Νούφαρα». Επίσης αναλογιζόμαστε τις μικρές νεκρές φύσεις του Μοράντι, τα παράθυρα του Ντελωνέ, τους αυτοσχεδιασμούς του Καντίνσκυ και τις αποθεώσεις του τετραγώνου του Άλμπερς. Θα μπορούσε κανείς εύκολα να συνεχίσει την αλυσίδα των ονομάτων και των θεμάτων-παραλλαγών.

Η επιθυμία να δημιουργούν παραλλαγές και η ικανότητα να δοκιμάζουν πάντα καινούργιες ιδέες και συνδυασμούς χρωμάτων πάνω στο ίδιο θέμα δεν έχασαν τη γοητεία τους πάνω στον σημερινό καλλιτέχνη. Γι' αυτό θα μπορούσε κανείς να πειστεί στη μεγάλη έκθεση της Γερμανικής Ένωσης Καλλιτεχνών που έγινε το 1982 στο Ντύσσελντορφ και δίνει την αντιπροσωπευτική εικόνα για την τέχνη στη Δυτική Γερμανία. Απ' αυτή την έκθεση διαλέξαμε σε συναδελφική συνεργασία με τον κ. Δημήτρη Παπαστάμο ένα μεγάλο μέρος των εκθεμάτων που συμπληρώθηκαν με άλλα χαρακτηριστικά για το θέμα παραδείγματα.

Για να παρουσιαστεί ένα ευρύ φάσμα των παραλλαγών και σειρών, προσκλήθηκαν να πάρουν μέρος 30 καλλιτέχνες. Βέβαια κάθε ένας έπρεπε να περιοριστεί σε δυο ή τρεις παραλλαγές παίρνοντας υπόψη τον διαθέσιμο χώρο και τα μεγάλα σχήματα των έργων.

Εκτός από το ερέθισμα που πιθανώς μπορεί να προκαλέσει το θέμα, η έκθεση προσφέρει και μια συμπυκνωμένη εικόνα, βεβαίως όχι χωρίς χάσματα, της σημερινής καλλιτεχνικής δραστηριότητας στη Δυτική Γερμανία. Επάνω σ' αυτή απλώνεται όλο το τόξο της τέχνης — κατευθύνσεις και τρόποι έκφρασης από τη γενιά των καλλιτεχνών της πρώτης μεταπολεμικής εποχής, μετά την κατάρρευση του Εθνικοσοσιαλισμού (Γκετς, Σούλτσε, Σούμαχερ, Σίπμαν, Τίλερ) μέχρι τους διεθνώς σήμερα συζητούμενους επιτυχημένους Γερμανούς «νέους άγριους» — Φέτινγκ, Σαλομέ, Τσίμμερ.

Ευχαριστώ τον Διευθυντή της Εθνικής Πινακοθήκης κ. Δημήτρη Παπαστάμο που έκανε δυνατή την παρουσίαση του έργου των Γερμανών καλλιτεχνών. Επίσης εκφράζω τις ευχαριστίες μου προς όλους τους επιστημονικούς και τεχνικούς συνεργάτες που βοήθησαν τόσο για την πραγματοποίηση της έκθεσης.

ΤΟΜΑΣ ΓΚΡΟΧΟΒΙΑΚ

ΕΜΙΑ ΣΟΥΜΑΧΕΡ

Γεννήθηκε το 1912 στο Χάγκεν, όπου και ζει.

1. Candido, 1967
Ακρυλικό, $1,95 \times 2,32$ μ.
2. Ιώβ, 1973
Ακρυλικό, $2,46 \times 1,99$ μ.

ΚΑΡΛ ΟΤΤΟ ΓΚΕΤΣ

Γεννήθηκε το 1914 στο Άαχεν και ζει στο Νήντερμπραϊτμπαχ-Βόλφенаκερ.

3. Παραλλαγές με ένα σχήμα II, 1983
Γκουάς, $0,855 \times 0,65$ μ.
4. Παραλλαγές με ένα σχήμα VI, 1983
Γκουάς, $0,65 \times 1,00$ μ.
5. Εικόνα της 8.9.1954
Μεικτή τεχνική, $1,45 \times 1,75$ μ.

ΤΟΜΑΣ ΓΚΡΟΧΟΒΙΑΚ

Γεννήθηκε το 1914 στο Ρέκλινγκχαουζεν όπου και εξακολουθεί να ζει.

6. Ανάμνηση από το Πεκίνο V, 1983
Έγχρωμη σινική, $1,02 \times 0,72$ μ.
7. Ανάμνηση από το Πεκίνο VII, 1983
Έγχρωμη σινική, $1,02 \times 0,72$ μ.
8. Ανάμνηση από το Πεκίνο I, 1982
Έγχρωμη σινική, $1,02 \times 0,72$ μ.

ΦΡΕΝΤ ΤΗΛΕΡ

Γεννήθηκε το 1916 στο Καίνιγκσμπεργ και ζει στο Βερολίνο.

9. Χωρίς τίτλο, 1983
Γκούας, $0,88 \times 0,68$ μ.
10. Χωρίς τίτλο, 1983
Γκούας
11. Μεγάλο κόκκινο-μαύρο 1982/83
Μεικτή τεχνική, $200 \times 2,50$ μ.

ΜΠΕΡΝΧΑΡΝΤ ΣΟΥΛΤΣΕ

Γεννήθηκε το 1915 στο Σνάιντεμυλ και ζει στην Κολωνία.

12. Άνθρωπος-κεφάλι τίγρης, 1982
Λάδι, $2,00 \times 1,35$ μ.
13. Σπασμένο φετίχ, 1984
Λάδι, $2,00 \times 1,35$ μ.

ΓΚΕΡΧΑΝΤ ΧΕΜΕ

Γεννήθηκε το 1920 στο Γκρεππίν κοντά στο Ντέσσαου (Αν. Γερμανία) και ζει στο Ντύσσελντορφ.

14. Mige-egim. Δίπτυχο, 1975
Ακρυλικό, $2,50 \times 2,50$ μ.

ΧΕΡΜΠΕΡΤ ΚΑΟΥΦΜΑΝΝ

Γεννήθηκε το 1924 στο Άαχεν και ζει στο Βερολίνο και στο Ντύσσελντορφ.

15. 10-83 RK-ch, 1983
Κολάζ, $2,00 \times 2,00$ μ.
16. 15 - 82 Orb in, 1982
Κολάζ, $2,00 \times 1,500$ μ.

ΧΑΪΝΡΙΧ ΖΗΠΜΑΝ

Γεννήθηκε το 1904 στο Μύλχαϊμ της Ρουρ και ζει και εργάζεται εκεί.

17. Β 12, 1983
Λάδι, $1,00 \times 1,00$ μ.
18. Β 17, 1982
Λάδι, $0,95 \times 0,95$ μ.
19. Β 25, 1981
Λάδι, $1,00 \times 1,20$ μ.

ΜΠΕΡΝΤ ΝΤΑΜΚΕ

Γεννήθηκε το 1939 στο Τόργκαου και ζει στο Μύνστερ.

20. Εταιρία 20ου αιώνα (The 20th Century Limited), 1980
Ακρυλικό, $1,50 \times 1,80$ μ.
21. Σούπερ-ένα-έντεκα (Super-one eleven)
Ακρυλικό, $1,50 \times 1,80$ μ.

ΠΑΟΥΛ ΟΥΒΕ ΝΤΡΑΪΕΡ

Γεννήθηκε το 1939 στο Οσναμπρύκ. Ζει στη Στουττγάρδη.

22. Ορίζοντες I, 1980
Λάδι, $1,25 \times 1,40$ μ.
23. Ορίζοντες II, 1980
Λάδι, $1,25 \times 1,40$ μ.

ΡΟΥΝΕ ΜΗΛΑΝΤΣ

Γεννήθηκε το 1935 στο Μύνστερ, ζει και εργάζεται πάλι εκεί από το 1970.

24. Γεωμετρία της λίθινης εποχής, 1982
Ακουατέκ, $2,00 \times 3,80$ μ.
Τετράπτυχο: γυναικείο σύμβολο, βέλος, σταυρός με γραμμές, πέλεκυς

ΓΚΟΤΧΑΡΝΤ ΓΚΡΑΟΥΠΝΕΡ

Γεννήθηκε το 1930 στο Έρλμπαχ (Αν. Γερμανία)
και ζει στο Ντύσσελντορφ.

25. Ντάρμα Ι, 1977
Λάδι, 2,80 × 2,80 X 0,15 μ.
26. Ντάρμα V, 1977
Λάδι, 2,80 × 2,80 X 0,15 μ.

ΡΑΪΜΟΥΝΤ ΓΚΙΡΚΕ

Γεννήθηκε το 1930 στο Χάιντσεεντορφ. Ζει στο
Βερολίνο και στην Κολωνία.

27. Χωρίς τίτλο, 1984
Λάδι, 2,00 × 2,00 μ.
28. Χωρίς τίτλο, 1984
Λάδι, 2,00 × 2,00 μ.

ΛΟΤΑΡ ΚΒΙΝΤΕ

Γεννήθηκε το 1923 στο Νάισσε. Ζει στο
Βίντσεμπαχ και στην Καρλσρούη.

29. Όρεγκον, 1981
Ακρυλικό, 1,60 × 2,40 μ.
30. Όρεγκον, 1982
Ακρυλικό, 1,60 × 2,40 μ.

ΡΟΛΦ ΓΚΟΥΝΤΕΡ ΝΤΗΝΣΤ

Γεννήθηκε το 1942 στο Κίελο και ζει στο
Μπάτεν-Μπάνντεν.

31. Η εμφάνιση του Ζαν Ντυμπυφέ ως εμπόρου
κρασιών στη Χάβρη
Ακρυλικό, 2,00 × 1,20 μ.
32. Η εμφάνιση του Ρόμπερτ Μάδεργουελ στα
λουτρά του Προβινστάουν
Ακρυλικό, 2,00 × 1,20 μ.

ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ ΤΖΕΤΣΕΛΛΙ

Γεννήθηκε το 1925 στο Καίνιγκσμπεργκ.
Ζει στο Βερολίνο.

33. Ανοιχτό-Κλειστό (δίπτυχο), 1981
Ακρυλικό, $2,00 \times 1,80 + 2,00 \times 1,00$ μ.

ΚΟΝΡΑΝΤ ΚΛΑΠΧΕΚ

Γεννήθηκε το 1935 στο Ντύσσελντορφ όπου ζει
και εργάζεται ως σήμερα.

34. Οι προσταγές της ηθικής, 2η φάση, 1982
Λάδι, $1,13 \times 1,38$ μ.
35. Οι προσταγές της ηθικής, 1η φάση 1982
Λάδι, $1,13 \times 1,38$ μ.

ΠΕΤΕΡ ΝΑΓΚΕΛ

Γεννήθηκε το 1941 στο Κίελο και ζει στο
Φλίντμπεκ κοντά στο Κίελο.

36. Παιδί με κύβους, 1976
Αυγοτέμπερα, $0,60 \times 0,50$ μ.
37. Παιδική χαρά I, 1969
Αυγοτέμπερα, $0,90 \times 0,90$ μ.
38. Μπάλα του νερού, 1975-77
Αυγοτέμπερα, $1,36 \times 1,68$ μ.

ΧΑΝΣ ΠΕΤΕΡ ΡΟΪΤΕΡ

Γεννήθηκε το 1942 στο Σβέννινγκεν. Ζει στην
Καρλσρούη.

39. Φωτεινός χώρος, 1981
Λάδι, $1,60 \times 1,10$ μ.
40. Δέσμη φωτός, 1982
Ακρυλικό, $1,60 \times 1,20$ μ.

ΜΠΕΝ ΒΙΛΛΙΚΕΝΣ

Γεννήθηκε το 1938 στη Λειψία. Ζει στη
Στουτγάρδη και το Μπράουνσβαϊγκ.

41. Χώρος 27, 1982
Ακρυλικό, $1,50 \times 1,60$ μ.

42. Χώρος 28, 1982
Ακρυλικό, 1,50 × 1,60 μ.

ΓΙΑΝ ΠΕΤΕΡ ΤΡΙΠΠ

Γεννήθηκε το 1945 στο Όμπερσντορφ, στο Άλγκοϊ, και το 1981 μετανάστευσε στο Μπαρ της Γαλλίας.

43. Η υπόσχεση
Ακρυλικό, 0,80 X 0,83 μ.
44. Ο υπηρέτης, 1980
Ακρυλικό, 0,80 X 0,83 μ.

ΒΕΡΕΝΑ ΦΕΡΝΟΥΝΦΤ

Γεννημένη το 1945 στο Ρέχορστ, ζει στο Αμβούργο.

45. Στη μνήμη, 1983
Λάδι και κραγιόνια, 1,15 × 3,00 μ.
46. Σπίτι των νεκρών, 1983
Λάδι και κραγιόνια, 1,15 × 2,50 μ.

ΚΛΑΟΥΣ ΓΙΟΥΡΓΚΕΝ ΦΙΣΕΡ

Γεννήθηκε το 1930 στο Χυλς, κοντά στο Ντύσσελντροφ. Ζει στο Φράιμπουργκ, στο Μπάντεν-Μπάντεν και στο Βοντρεμόν της Γαλλίας.

47. Η μητέρα του γελωτοποιού, 1978
Ακρυλικό, 1,00 × 0,80 μ.
48. Μαλατέστα, 1977
Ακρυλικό, 1,00 × 0,80 μ.

ΧΟΡΣΤ ΑΝΤΕΣ

Γεννήθηκε το 1936 στο Χέππενχαϊμ. Από το 1971 ζει και εργάζεται στην Καρλσρούη και την Ιταλία.

49. Γαλάζια μορφή (είμαι το σπίτι μου). 1974/81
Ακουατέκ, 1,95 × 1,10 μ.

50. Μεγάλη μορφή με διπλό στίγμα, 1970
Ακουατέκ, $1,95 \times 1,50$ μ.

ΧΕΝΝΙΝΓΚ ΚΥΡΣΝΕΡ

Γεννήθηκε το 1941 στο Βέρνιγκεροντε. Ζει και εργάζεται στο Βερολίνο.

51. Μεγάλη θρυμματισμένη μορφή, 1981
Τέμπερα, $1,51 \times 2,40$ μ.
52. Διασκορπισμένο (νεκρή φύση), 1980
Τέμπερα, $1,50 \times 2,00$ μ.

ΒΑΛΤΕΡ ΣΤΕΡΕΡ

Γεννήθηκε το 1937 στη Στουτγάρδη. Ζει και εργάζεται στο Βερολίνο.

53. Δίπτυχο, 1983
Μεικτή τεχνική, $2,50 \times 4,00$ μ.

ΦΡΗΝΤΕΜΑΝ ΧΑΝ

Γεννήθηκε το 1949 στο Ζίνγκεν. Ζει και εργάζεται στο Μπράντενμπεργκ, στον Μέλανα Δρυμό

54. Ο Κερκ Ντάγκλας στο έργο «Πάθος για ζωή»,
Πέντε κομμάτια, 1981
Λάδι, $1,95 \times 1,77$ μ.
55. Ο Κερκ Ντάγκλας στο έργο «Πάθος για ζωή»,
1981
Λάδι, $2,10 \times 1,25$ μ.

(ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΚΙΛΑΡΤΣ) ΣΑΛΟΜΕ

Γεννήθηκε το 1954 στην Καρλσρούη. Ζει στο Βερολίνο.

56. Διεγερμένα ζώα I, Τρίπτυχο
Διαλυόμενο χρώμα, $1,60 \times 4,20$ μ.
57. Blueboys, 1981
Συνθετική ρητίνη, $2,40 \times 2,00$ μ.

ΡΑΪΝΕΡ ΦΕΤΤΙΓΚ

Γεννήθηκε το 1949 στο Βιλχελμσχάβεν και ζει στο Βερολίνο.

58. Μορφή και υπερυψωμένη διάβαση I, 1978
Διαλυόμενο χρώμα $2,00 \times 2,55$ μ.
59. Μορφή και υπερυψωμένη διάβαση II, 1978
Λάδι, $2,00 \times 2,55$ μ.

ΜΠΕΡΝΤ ΤΣΙΜΜΕΡ

Γεννήθηκε το 1948 στο Πλανέγκ, κοντά στο Μόναχο.

60. Κεφάλια από αγελάδες, 1980
Ακρυλικό, $2,05 \times 3,10$ μ.
61. Κρανίο αγελάδας, 1980
Ακρυλικό, $2,05 \times 3,00$ μ.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

036000013181